

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér óra 15 kr.

Vármegyénk községi előjárói.

A községi tisztújítások bevégezése után érdekes volt betekinteni a választások eredményét azon szempontból: vajon az általában véve gyenge lábon álló községi közigazgatás annyira kívánatos fejlődésére minő erővel rendelkezhetünk. Mert az kétségtelen, hogy a jó községi közigazgatás csak úgy képzelhető, ha értelmes, megbízható, tevékeny, szakmájukat jól végző egyénekkel lehet minden községben rendelkezni, már pedig ezt még évtizedek múlva sem fogjuk elérhetni, részben az általános művelődés lassu haladása, részben a sok felelősséggel járó községi előjárói állás miserabilis díjazása miatt. Hogy mi mindent követelnek most egy községtől adózási, közlekedési, közoktatási, közegészségügyi, közigazgatási tekintetben; hogy hányan és mennyit parancsolnak egy falusi birónak: azt csak azok tudják, a kiknek — részint a minden rendű és sorsu emberrel közös ambíció, részint a reájuk tukmált közbizalom folytán — a birói pálcza kezükbe került.

Vármegyénk 175 községében nemzetiség szerint megválasztott 28 magyar, 143 román és 4 szász. Foglalkozásra nézve többnyire földművesek; a birtokos osztályból alig 8—10 fogadja el ezt az állást, pedig nagy szolgálatot tennének egyes birtokosaink, ha községük közügyeinek gyors és erélyes rendezése végett elfoglalnák a fontos előjárói tisztet, mely körben egyéni tehetőségüket s az igazi önkormányzatot ott teremtenék meg és tartanák fel, a hol még a legbürokratikusabb kormány sem tett sehol ellenkező változtatást. Hogyan is várhatni a közügyek elővitelét, a községek utcáinak, tereinek rendezé-

sét, külső tekintetben való előnyös változtatását, anyagi viszonyainak javítását olyan előjárótól ki, — ha történetesen nem volt katona. — a legközelebbi város vásárjánál többet nem látott, a civilizáció haladásáról fogalma sem lehet; követendő példákat nemesak a szomszéd faluban, de a szomszéd vármegyében sem igen észlelhetett; az irodalom által nyújtott példákrol pedig ideája sincs, hogy olyanok létezhetnek. Egyszerű ember a legtöbb falubiró, ki jól, rosszul, a hogy lehet, feldolgozza a rovatait, előállítja a katona ujoncokat s végrehajtja — ha tudja — a szolgabíró parancsát, — többet nem is lehet tőle követelni, ez meg is látszik az egész falun. Ezen a helyzeten változtatni kell, ahol csak lehet; nagy és fontos érdekek kívánják ezt, a birtokosság s a nép közös érdekein felül magasabb állami és nemesebb emberi szempontok.

Vármegyénk községi birái között 117-en tudnak írni-olvasni, 58-an pedig nem értenek ehhez a mesterséghez. Tehát községeink egyharmad részében még a régi patriarchalis módon, rovására vezetett számadással adminisztrálnak, meg lehet találni épen oly jól, mint a szomszéd községben, a hol irástudó a biró. Egyenlő körülmények között természetesen csak a megbízhatóság a fődolog, de hogy mennyire nehezíti a mi papiros korszakunkban, az írásbeliségnek majdnem tulásba menő helyzetében, a gyors és pontos szolgálatot az irás-tudatlanság, könnyű elképzelni. Legelőnyösebben áll e tekintetben a verespataki járás, a hol mind a 7 biró irástudó; azután a kisenyedi járás, a hol 16 biró közül csak egy nem tud írni-olvasni. — A mi pedig a választás szabadságát illeti, ebben sem lehet nagy ok a panaszra: 53 egészen új

ember van a birák között, míg 122 már eddig is viselte a bíróságot.

Hogy fog-e az állami kinevezési rendszerobb viszonyokat teremteni a községi közigazgatásban a jelenlegi munkaerővel s a mostani képzettség mellett, nem tudjuk, de az bizonyos, hogy bármily rendszer mellett is csak az illető járási tisztviselők befolyása, kiváló buzgalma s a birtokos osztály támogatása mellett lehet remélni közsegeink helyzetének javulását.

Zürzavar.

Jónás után János, Tengely után Küllő, ez aztán olyan kerekét képez, melynek ráfjait Tengelyi Jónás és Küllő János saját feltalálása materiából toldozgatják össze azon ártatlan hiszemben, mintha kerekük forgása valóságos világító tüszikrákat szórna szét a mindenségbe. Egy kis cigánykerékvetés biz az, de hát — némelyeknek oly jól áll, hogy kár volna megváltoztatni természetüket.

Most tehát Küllő Jánosra kerül a sor, ki „hála az elfogulatlan (?) sajtó szives közremunkálásának“, a „Koloszvár“ 97. számában kérégeti gr. Szapáryt világító fáklia küldésre, mely — szerinte — kiválóan szükséges holmi sötét gödrök luminatiojára. Ezt a sötét gödröt pedig a Tengelyi Küllő egyesült detektiv firma fedezte fel egy akkorka fényűl, „minőt egy elperczenő foszforos szálla adhat,“ mely gödör Küllő János szerint, az által keletkezett, hogy Nagyenyed város szervezeti szabályrendelete — semmivé lett!

Baállott tehát a nagy „chaosz“, melyben csak a tengelybe küllőként szurt foszforos szállák szerzegnek s adnak akkorka fényt, mely éppen elég lehet arra, hogy Jónás János ne lásson mást, mint — a hová lyukadott — egy sötét gödröt s abban a — semmit! Mert Küllő János így okoskodik a sötét gödörben, elméje foszfor szállák villanásainál: Enyednek volt egy szervezeti szabályrendelete, csináltak helyette egy újat, ergo: a régi nem létezik, az — semmi. Ánde a miniszter visszaküldötte az

Mintán a megye elszomorító ügyei meglettek vitatva s azokra nézve megállapodásra jutottak, a megye székhelyének Enyednek siralmas állapota s újra építésének nagy kérdése felett kezdettek tanácskozni.

Ene kérdést illetőleg elhatározták, hogy az elpusztult város újból építésére Alsófehérmegye által is minden eszköz használtassék fel. A magyar kormány találtassék meg, hogy ehhez nyujtsjon segítyt s mindennek előtt, az állam tulajdonát képező görgényi havasokról adjon elegendő tutaj fát.

Ilyen értelemben Alsófehérmegye a magyar állam kormányát, ezen megyei gyűlésből meg is találta s közbejárásának anyai eredménye lett is, hogy hihetőleg a görgényi havasokról, a tavasz vége felé, mint állami szállítmány, sok tutaj fa lett a Meroson leusztatva Enyed ujjáépítése czéljára.

Eközben megjött a tavaszi vetés ideje is.

A „Gerepen alati“-i legterjedelmesebb határrész következott tavaszi vetés alá a három fordulós enyedi határon.

Minthogy az enyedik közül ez ideig csak kevesen kerültek haza s a kik haza kerültek is, nem bírták földjeiket bevettetni, Pogány György első aispán segített a dolgon úgy, hogy a br. Kemény I. csombordi udvarából, továbbá m.-szentkirályi saját udvarából és a Jakab K. szolgabíró m.-bagói udvarából elegendő mennyiségbe kukoricza vetőmagot szedetett össze s Jakab Károly szolgabíró megbizta, hogy a tavaszi vetés alá jövő egész határrészt vetesse be kukoriczával, nem ügyelvé, melyik föld kié, csak arra legyen gondja, hogy a határ barázdák gondosan megtartassanak.

Jakab, az alispántól vett ily értelmű megbízás folytán, a környék közelebb fekvő falvaiból elegendő ekét rendelt Enyedre s azokkal, két három nap alatt az egész nagy határrészt bevettette.

Hasonló módon lett Enyed piacza területére beszál-

TÁRCZA.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

Szilágyi Farkastól.

(Folytatás.)

Utjokban a portyázó oláh felkelők néhol fenyegették őket, sőt lödöztek is utánok. Ápril. 3-án érkeztek Tordára s egy részök ott is maradt. A többi már másnap átment Kolozsvárra s szeretteivel ott találkozott.

Istenem! milyen volt ez a viszont találkozás!*)

Az enyedi állapotok márczius közepétől július 26-ig vagyis a város újabb felprédálásáig.

A tavasz 1849-ben szokatlanul korán köszöntött be állandóan derült és meleg napjaival.

Mire megenyhült a lég, kivirult a mező, megjött a a gólyamadár; a gólya madár, melyre Enyed vidékén 1849. tavaszán szőszerint illetet koszorus költőnk Tompa Mihálynak eme figyelmeztetése:

„Ne járj a mezőn, temető van ott;
Ne menj a tóba, vértől áradott;
Toronytetőkön nézvény nyughelyet;
Tüzes üszökbe léphetsz, úgy lehet,“

Enyed is ébredni kezdett.

Mikor Telegdi Károly és Zsigmond András márc. 16-ka körül Szebenből haza érkeztek, a dobokai nemzetőröket már Enyeden találták. Márczius végén haza jött

*) Néhai Sándor József, néhai Losztájner Károly, néhai Kovács Sándor mérnök; továbbá Telegdi Károly, Czinege Ferencz Nagy József szeben ref. pap és Panczél Roza elbeszélések, illetőleg ide vonatkozó följegyzéseik alapján.

Deésről az enyedi nemzetőr csapat is s ezzel Enyeden és vidékén a személybiztonság meglehetősen helyre állott!*)

A közbiztonságnak Enyeden valamennyire helyre álltával a lakosság is kezdett haza szállingozni. Már az enyedi nemzetőr csapatall is jött haza Kolozsvárról, Tordáról néhány iparos család s kereset után nézett.

A dobokaiak, őrzőjárat ürügye alatt, el el látogattak a vidéknek oláhok által lakott falvaiba s ezen községnek lefegyverezett s rendes foglalkozásához tért lakosságával szemben, nem egy alkalommal kiméltelenül viselték magukat, a miért a kolozsvári hadparancsnoki állásából, Bem tábornok által, márc. 28-án Gyulafehérvár ostromának vezetésére küldött br. Kemény Farkas honvéd ezredes, mikor ápril 1-5 napjaiban Enyeden keresztül vonult s tiszteletére az enyedi helyőrség mindkét nemzetőr csapata, a laktanya előtti téren sorakozott, a dobokaiakat szigoruan megdorgálta és rendre utasította.

Ápril havában br. Kemény István alsófehérmegyei főispán megyei közgyűlést hívott össze a megye székhelyére Nagyenyedre.

Alsófehérmegye ezen közgyűlésén, a megyei birókos nemesség tagjai közül kevesen vettek részt. A nagyobb rész le volt gyilkolva, az életben maradtok közül pedig némelyek a hadsereg lobogói alatt a szabadság harc-ügyét szolgálták, mások bujdosásukból, feldult tüzhelyeik mellé még nem tértek vala vissza.

A gyűlés a reformátusok feldult, de le nem égett templomában tartatott meg, Kemény főispán elnöklöte alatt.

*) A Bethlen-főiskola professorainak márcz. 17-én Kolozsvárt tartott gyűléséről vezetett jegyzőkönyv egyik pontja így szól: „Tudósítás jövé, hogy M.-Deése környékén a közbiztonság oly mértékben helyre állott, mikép a szomszéd helységekben a birtokosok udvaraiknál folyhatnak a gazdasági munkák“ sat

M.-Deese Enyedi és Enyedi környékén lakók.

új szabályzatot a vármegyének újabb tárgyalás végett, ergo: az új szabályzat is — semmi. Semmi, meg semmi az két semmi. Hogyan lehetett tehát a semmi alapján valamit, t. i. tisztújítást csinálni?! „Késztelen ekép — így mondja a foszforos szálla küllő, — hogy a városi tisztújítás is érvénytelen s az akkor megválasztott tisztviselők ma nem ülnek jogosan és törvényesen székeikben. Mi természetesebb hát, hogy új tisztújításnak kell mihamarabb megtörténni. Még akkor is, ha a vármegye újabb ráútná a jóváhagyás pecsétjét.“ Ezt az okoskodást befejezi aztán egy újabb könyörgéssel a nagyméltóságú miniszteriumhoz, így: „nyujts nekünk legalis tisztviselői kart. Oszlads föl, ha kell, a városi képviselői testületet is, hadd legyen az egyhanguságban egy kissé több hang! Nagyon elvontunk rekedve!“ Istenem, de szép mégis az alázatos szívek epekedése egy kis vidám csevegés, egy Jónás János féle quartet után, mely oly jól betölté a foszforszállás sötét gödör semmisségét, amint most betölti „az elfogultalan sajtó“ szíves közreműködésével s azon alaptalan állításával, hogy „a város jelenlegi feje“ „ama emlékeztetes gyulafehérvári tárgyaláson a város képviselőiben egyedül a várost nyilvánította a kárpótlás jogos tulajdonosának, míg másfelől ama meg bizalmatlan-ság szavazott tizenkettős bizottság nevében a kebles polgárság kizárólagos igényét declarálta.“ s hozzáveti „nos hát nincs tragédia, komédia nélkül? Persze, hogy nincs, látjuk a foszforszállás küllő perczeneiséiből.

De nézze csak kedves Küllő ur, addig, amíg az új szabályzat teljes életbe léptetése akadályozva van, a régi szabályzat érvényes, mert az csak akkor válik semmivé, midőn más lép helyébe. A törvény szerint minden hat esztendőben tisztújítást kell tartani. A tisztújítás megtörtént s a városi tisztikar, ha felvan függesztve az új szabályzat érvénye, legalis alapon működik a régi szabályzat által kijelölt körben, annál is inkább, mert a tisztújítást, ily czímen, senkisé nem támadta meg illetékes forum előtt. Lehet, hogy csalódunk; lehet, hogy Küllő ur et consortes imádsága felhat a miniszteriumhoz, sőt még az is megtörténhetik, — oh ily csodálatos dolgok bizony-bizony megtörténhetnek, — hogy ott meg is hallgatják ezt a fajongást, mely csakis a Tengelyi Küllő féle, a vármegyeért és városért hön dobogó szívekből, személyeskedés nélküli lelkekből törhet ki oly szívrhatóan — és elrendeli az új választást, sőt az urak kedvéért, másért ugyan minek is? még a képviselőket is foszlatja. Hát mi ugyan mind azt nem hisszük, azt pedig legkevésbé, hogy a vármegye e félt rendeljen, egyszerűen azért, — mert az ily eljárásnak nincs törvényes alapja. Vármegyei gyűlés pedig szintén akkor lesz, a mikor a törvényes faktorok elrendelik; addig üljenek Önök csendesen, vagy a hogy tetszik, s osztozzanak a regálén a félrevezetett polgártársakkal, kiket a város ellen uszitanak alaptalan állításaikkal. Mert nem igaz az, hogy a város csak magának követelné a kártalanítást, vagy csak a polgárságnak a minthogy a polgármester ily nyilatkozatot nem is tett a gy.-fehérvári tárgyaláson. Ott Müller Mihály és Medgyes Bálint, becsületességükről, tehetségükről általán

litva az a nagy mennyiségű tutaj fa is, mely a város újja építéséhez vala szükséges.

A volt jobbágyok a Maros mentén magyarok úgy, mint oláhok, a megyei tisztviselők rendeleteinek ekkor már a legnagyobb készséggel engedelemeskedtek.

Minthogy az enyediék, az egész tavasz folytán csak szórányosan telepedtek haza, a kukoriceza kapálást, kaszálást pedig az enyedi határon valakinek végeztetni kellett, az első alispán ezen mezei munkák végrehajtásával is Jakab szolgabíró bízta meg, ki is a vidékről mezei kézimunkásokat rendelvén be Enyedre, azokkal a maga idejében elvégeztette úgy a kukoriceza vetések első megkapálásának, valamint a kaszálásnak és széna csinálásnak munkáit is.

A második kapálás elmaradt.

A szőlők egészben paragon hagyattak.

A milyen korán állott be 1849-ben a tavasz ép oly korán köszöntött be a nyár is forró, száraz, tikkasztó napjaival.

A gazdag aratást ígérő vetések Erdély némely községének határain már jú. utolsó napjaiban arató kezekre vártak.

Az enyedi határ ez esztendőben különösen gazdag aratással kecsgetett, de nem volt a ki arattasson, mert a lakosság még az aratási időre sem került haza tömegesen. A lakosoknak főleg az a része nem sietett haza, mely mezei gazdasággal foglalkozott.

Pogány György látván, hogy az aratásra váró gabnához az enyedi határon sarlóval senki sem közeledik kötelességének ösmerte ezen munka végrehajtása iránt is intézkedni. Ezzel is Jakab szolgabíró bízta meg, ki azt nagy munkaerővel, gyorsan is végrehajtotta.

Az ég megállította vala ez esztendőben az enyedi határt annyira, hogy a kukoriceza csak egyszeri kapálás mellett is ritka gazdag termésrel fizetett, a buza kalongya

ismert, a város, a polgárság s a kollegium jogainak kellő ismeretével bíró ügyvédek nyilatkoztak a kollegium ügyvédjének minden jogot mereven a kollegiumnak vindikáló nyilatkozatára, úgy amint — Tengelyi perjogi kifejezése szerint: magával hozta a pör természetét. Pedig épen a város képviselői s a polgári vegyes gyűlés egyező nyilatkozatai elegendő alapul szolgáltak volna a békés kiegyezésre és szolgálhatnak ezután is.

Addig is — megélünk, az igaz, hogy szűken és hiányosan, de becsületesen teljesítve kötelességeinket.

EMKE.

A nemzeti önfenntartás klasszikus földje a multban Magyarország fellegvára és őrhelye jelenben, az erdélyi rész, bízást mondhatni, jó részt még mindig felfedezetlen föld, nemesak a külföld, de magunk előtt is. Épen erre törekszik az EMKE, mióta megakult, hogy a köztudalomban a nemzeti egység és az egységes magyar államiság kebelére vezethesse polgáiraival a haza részét, melynek sorsával és jellegével áll, vagy esik az egész nemzet és az ország. Alkotásainkkal, hét év óta árasztott felhívásainkkal a nemzethez, kéréseinkkel a kormányhoz a fölséges királyig, a hazafias sajtó terjesztette agitációinkkal és széles fiókhálózatú társadalmi szervezetünkkel e cél lebegett és lebeg előttünk szüntelenül. E célunk előmozdítására, hogy a hazarész stürü látogatását s ennek alapján is általános társadalmi keveredésünket és nemzeti egybeolvadásunkat elősegítsük: alakítottuk meg az Erdély-részi Kárpátgyűlést s határoztuk el az erdélyi rész leírását és pedig a legilletékesebb forrással, egyenként az illető vidékek fiókválasztmányaival, erre hivatott író férfival. A természet szépségeinek élvezetét, a turistaságot is eszköztül és hordozóul kívántuk felhasználni a könyv kiadásával a czélra.

A turistaság terjedése napjainkban a műveltség fokával mértéket tart. A műveltség élén haladó nemzeteknél nem csupán előkelő államférfiak s a szellemi munkának kifáradt emberei keresik a magasabb hegyvilág ozondu légkörében felfrissülésüket: hanem a hegyi kirándulásokot a társadalom minden rétegénél mellőzhetetlen szórakozási alkalmaknak tekintik, sőt már az iskolai nevelés is hatalmas kezű és testedző eszköztül alkalmazza azokat. És nálunk mindemel elnyökhöz a szülőföld ismeretével növekedő hazaszeretet lángjának annyira szükséges fokozása is kötelességünk tette, hogy történelmi emlékekben, természeti szépségekben majdnem páratlanul álló hegyvidékünk iránt a vonzódást egy rövid, mindenben a legszükségesebbre szorított, a történelmi vagy természetrajz és ethnographiai részletek meredéjeit ovatosan kikerülő, inkább eszmélkedésre figyelmeztető buzditó utirajzzal is a növeljük és terjesztjük. S sokszor és sok oldalról mégóta hangoztatott közöbajnak véltünk eleget tenni, midőn ny a művelt körök igényeihez alkalmazott uti-kalauzzal jellemző főbb vonásaiban épen az EMKE kívánja feltárni azt a szép földet, melynek nagy politikai missióit teljesítő magyarságáért Szt-István koronájának

sorok pedig ép a Kánaán földjének gazdagságára emlékeztek.*)

Azon enyediék, kik a tavasz folytán haza tértek, legnagyobb részben az iparos osztályhoz tartoztak. Ezek azonnal iparok folytatásához kezdtek s a kézműipar csakhamar örvendetes lendületet vett.

A falusi lakosoknak ekkor pénzük bővön volt. Szerették azt rablás utján vagy szokatlan magas áron elárultott marha állományuk egy részének árából, de pénzök bővön volt s a kézműipar termékeit annyi fizettek, mennyit az előállító és elárultó iparosok kértek érettek.

A kézműipar föllendülésének az a kedvező eredménye lett, hogy a haza települt enyedi iparosok csakhamar anyagi jóléthez kezdtek jutni.

Pénzt szereztek össze, melynek birtokában romokban álló hajlékaik újja építésére gondolhattak.**)

Csakhamar husarudák is nyíltak a város területén. Ezekre elkerülhetetlenül szükség volt, mert a tavaszi hónapok folytán Enyedre állandóan 5—6000 nemzetőr vala helyőrségen; e mellett a városos rendes magyar katonaság is gyakran vonult keresztül.

Ez időn tul egy kis vegyes kereskedés nyílt.

Az Enyedről elmenekült kereskedőknek nem vala bátorságuk az év első felében haza telepedni s kereskedést nyitni; de meg pénzök se volt a nyílv és helyiség a hol kereskedést nyithassanak. A mit nem tettek meg a kereskedők, megtette egy iparos polgár Hajdu József szövetség és egy gyermek ifj. Czirner József.

Ez a két vállalkozó szellemű egyén összetett száz frot és a „Két hattyu“ vendéglő boltvezetes kapu bejá-

*) Pogány Györgynek, jelenleg Hunyad vármegye főispánjának szíves közlése alapján.

***) Enyedi öreg iparos polgárok közlése alapján.

legtávolabbi részeiből is oly megható meleg érdeklődés mutatkozik.

A ki a délkeleti felföldet ritka szabatosággal körülövedző külső hegykeret fellegekben elenyésző ormainak rideg világához, vagy a medenceze belső tájain szét-sugárzó jól mivelt előhegyeknek olykor borággal virító, majd lombos erdők árnyát kinalót s enyhülésünket régi dicsőségünk hirdető emlékeivel eltöltő, — a fogarasi, nagyszabeni, hátszeg-vidéki havasokra, az Ünökő, Czibles, Vlegyásza, az Érezhegyesség változatos és a hegyvilág minden szépségével bővelkedő csoportjainak valamelyikére nyíló kilátással fűszerező — dombridek felé vonzódik, az készséges utmutatóra számíthat a kis munkában, melyet „EMKE UTKALAUZ Magyarország erdélyi részében“ címmel, Téglás Gábor M. Tud. Akad. tagnak, a dévai főrealtanoda igazgatójának, az ismert nevű ironak ét különösen országosúktörténelmi és földrajzi kiváló monographusának szerkesztésében piros vászonba kötött és egy tájékoztató térképpel ellátott példányonként 80 krért bocsátunk az erdélyi rész iránt érdeklődők rendelkezésére. A bevezető fejezetek az EMKE alkotásainak, az erdélyi részek rövidre fogott, de az ethnographiai alakulás mozzanatait is érintő ismertetése után a használható főbb vasuti vonalok irányát, tájképi átnézetét nyújtják a hegyvidék helyrajzi s a turistát legközelebből érdekelhető magaslati viszonyok rövid vázlatával együtt. Külön fejezetben foglaljuk össze az utazásnál szükséges felszerelés kellékeit, a ruházati, étkezési időrendi tudnivalókat mindazzal, a mit egy ismeretszerzésre törekvő, gondos, körültekintő, idővel, egészségével, sőt pénzével gazdálkodni szerető utazó le a használható bérköcsig és a mellőzhetetlen gyógyszerkeg megkivánhat.

A következő fejezetek törvényhatóságunkat adják a létező vasuti vonalok, majd a mellékutak és hegyei kirándulások látnivalóit, történelmi, természeti nevezetéseit, kiterjeszkedve itt-ott a népeleti alakulásra s főleg több helyt a magyarságnak sokak által kétségben vont ősiségére. A Budapestről érkező vendégek Kolozsvár felé vezetve, egyfelől a Szamos mellékén az Ünökő, Czibles vidékeig, másfelől a Marosvidéken a Retyezátig, a határszélég havasokig, majd felfelé Borszák áldott gyógyforrásáig kalauzoljuk. A két Küküllő vonalán haladó vasutal N.-Szabau, Fogaras elragadó hegyei tájképeit öleljük fel s Brassónak fordulva, mintán Romániába is áttekintünk s a Bucseses, Királykő, Csukás felséges panorámáját bemutatunk, Háromszék kies tájait, fürdő-telepeit járjuk végig, s Csikmegye hegyeiről mutatjuk rendre e jóvaló derek nép tűzhelyeit, hogy fenn a N.-Szamos forrás vidékén bucsat vegyünk az erdélyi tájak szépségein üdülni és lelkesedni tudó szíves olvasótól.

Biztat a reménység, hogy az a nemes hév és lelkesedés, mely e munka létre jöttét aránylag oly rövid idő alatt a vidéki választmányok egyes ügybuzgó tagjaink előzékenységéből s a szerkesztő odaadó lelkes buzgalomból lehetővé tette, a könyvecske gyors elterjedésében s az előfizetők tömeges jelentkezésében is igazolni fogja áldozatunk jogosultság és időszerűségét. Az előfizetési ár oly

ratában*) egy kis vegyes kereskedést nyitottak. Forgalma annyira jól indult, hogy alig győzték üzletüket elárulítandó tárgyakkal ellátni.**)

Városi közigazgatás a tavaszi hónapok folytán nem volt semmi.

A rend fentartásáról az enyedi nemzetőr csapat parancsnoka és tisztikara gondoskodott.

Ök helyettesítették a városi tanácsot,

Önként érthető, hogy Alsófehérmegye tisztikara sem székelte emez időben Enyedre.

Az elpusztult város nem birta kebelébe fogadni.

A vármegye másik kiválóbb városa Gyulafehérvár, ennek ostrom alatt állott vára miatt szintén nem volt alkalmas hely arra, hogy a megyei központ falai között vonhassa meg magát.

Ily viszonyok között a megyei közigazgatás központja a kis bányavárosra helyzetetett át s itt is maradt a szabadságharc leveréséig.

Április haván kezdve ébredésnek indult Enyedre a egyházi élet is.

Viskolcezi H. minorita házfőnök, miután sebeiből, Kolozsvárt a „Károlyina“ kórházban felgyógyult, április hóban, paptársai nélkül, tehát mint pap egyedül haza jött Enyedre s haza tért hivi csekély számát ujjal lelki gondozása alá vette***)

A rom. kath. templom felülva és leőve lévően, Viskolcezi a szokott isteni tiszteleteket a templom sekrestyében tartotta. Ide állítottatott fel egy egyszerű kis oltárt s ez előtt misézett.

(Folyt. köv.)

*) A „Két hattyu“ vendéglő is le volt égvé.

***) Czirner József közlése alapján.

****) „Solus praesidens Henricus, Claudiopoli ex vulneribus reanatus, securitatem oppidum assooutum, cum inoels magna apvili res divit.“ — Lasd a Minorita-rend enyedi házinak levéllárát.

csékélyre meleg párt hogy Mag rekvtünk is buzgó nál és beo nak. És másík és hogy az a erdélyi réa fogyatkozár áramlatot meg áldozá ismerni sie A m nyomdai l vászonban nak postai Gyűjtők 7 Az e „Közművel mint kiadó rendelt pók Koloz Az Grof B

— A megtekinte kola és a állításra ké kek magán készítettek adatot ki száma, ért szük, hogy mértékben nyörködésr értékes és sékelt áron és a azon sonló dara

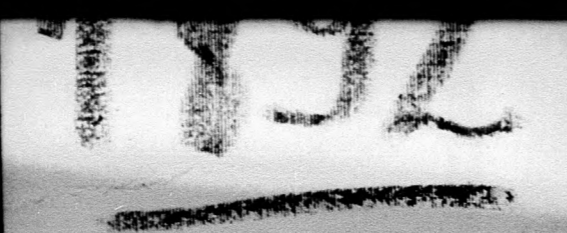
— T testület te tartatott m ujítás. Min nyok köz aggkora m orsz. gyűl, ménynyel hosszabb mélyeskedő mélyeskedő onzetlen b on nehé

— A osztályában 21. és 22. kitűzve. H az igazgat — G jai Katalin elhunyt Di mely részv hó 3-án d. u Terézia apr e hó 2-án

— A lapunk már temetőre n elhatározott Zsigmond e nyelmes kö régi, jelzés nem bíró k tetéséről gó valahára re cellázva le helyek tets dezésnek.

külön ingy elv szerint kath. teme már pár sz létesíteni, ref. r. kath ássanak, m sírbolt és

— S meg a tis

esekélyre van szabva, hogy az EMKE már ez okból is meleg pártfogással kecsgetti magát s reméli bátkodik: hogy Magyarország hazafias köreiben támogatással fog törekvésünk találkozni, az olvasó-egyletekben és iskolákban is buzgó és lelkes terjesztői akadnak ez irányú, tárgyánál és beosztásánál fogva hízagpontlólú igérkező munkának. És legyen szabad remélünk: hogy törekvésünk másik és tulajdonképi célja sem marad elrejtlenül, s hogy az a melegség, melylyel mi ez uttörő munkában az erdélyi részeket bemutadni igyekeztünk, a munka minden foygatozásai dacára is megtermi a rég óhajtott turista áramlatot s hogy azt a földet, melyért százezrek hozták meg áldozataikat: legalább némi részben közvetlenül megismerni siet majdan a kalauz minden olvasója.

A mű a kolozsvári „Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvénytársaság” czégnél május 25-re fog piros vászonban díszesen bekötve megjelenni. Egy-egy példányának postai bérmentes szétküldéssel előfizetési ára 80 kr. Gyűjtők 7 példány átán tiszteletpéldányt kapnak.

Az előfizetési pénzeket f. év május 20-ig kérjük a „Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvénytársaság” mint kiadó címére Kolozsvára beküldeni honnan a megrendelt példányok szétküldetnek.

Kolozsvárt, 1891. április 15.

Az EMKE igazgató- választmány nevében
Graf Bethlen Gábor, elnök. Sándor József, főtítkár.

VEGYES HIREK.

— **A női kézimunka kiállítás.** Volt alkalmunk megtekinteni azon kézimunkákat, melyeket a női iparisokla és a polgári leányiskola növendékei a közlebbi kiállításra készítettek. Ezen munkák egy része a növendékek magántulajdona, más részét kisorsolásra és eladásra készítették. Az utóbbiaknak csak anyagjára közel 150 ft adatott ki a gondnokság által. A kiállítandó munkáknak száma, értéke, izlése és csinja valóban meglepő, s hiszszük, hogy a miveltségek várokozását a legteljesebb mértékben kielégítendő. De a közönségnek nemcsak gyönyörködésre lesz alkalma, hanem arra is, hogy nagyon értékes és díszes kézimunkákat nyerjen vagy igen mársékelt áron vegyen. Minden darabra rá lesz írva az anyag és a azon mérsékeltén kiszabott munkadíj, melyért hasonló darabok jövőre megrendelés mellett is készíttetnek.

— **Tisztújítás Abrudbányán.** A városi képviselő testület felfüggesztett jogait visszanyervén, április 30-án tartatott meg Csató János alispán elnöklése alatt a tisztújítás. Miután Rákossy István polgármester, ki nehéző viszonyok között annyi buzgalommal szolgálta szülővárosát, aggkora miatt tovább nem viselhette hivatalát, Boér Béla orsz. gyűl. képviselő választatott meg. Hogy minő reménytel nézhetünk tevékenységének sikerei elé, azt csak hosszabb idő múlva ítéltelhetjük meg; ha az eddigi személyeskedő és erőszakoskodó viszonyoknak véget vet, ha önzetlen buzgalommal és teljes jó akarattal rendezi a város nehéző ügyeit, akkor minden jót várhatunk.

— **A Bethlen-kollegium gimnáziumának VIII. osztályában a rendes évről vizsgálatok május hó 5. 6. 21. és 22. napjaira, a szokott leckeórák idejére vannak kitűzve.** Erről az érdeklődőt kötelessége szerint értesíti az igazgatóság.

— **Gyászír.** Vinczenti Nándorné szül. dióváraljai Katalin e hó 1-én élete 61-ik évében szívizélhűdésben elhunyt Diódon. Váratlan halála széles körben okozott mély részvétet, melyben mi is osztozunk. Temetése t. hó 3-án d. u. lesz. — Özv. Barabás Józsefné szül. Csohányi Terézia április 30-án élte 83-ik évében elhunyt. Temetése e hó 2-án ment vége nagy közönség részvéte mellett.

— **A nagyenyedi temetők rendezése,** melyet lapunk már évekkkel ezelőtt sürgetett s melyet az ev. ref. temetőre nézve az egyháztanács szintén már évek előtt elhatározott, valahára kezd teljesedésbe menni. Dezső Zsigmond erdősz. az ev. ref. temető meredek oldalain kényelmes kocsit utat csináltatott, a fő gyalog sővenyt pedig régi, jelzésüket, feliratukat már elvesztett, tulajdonossal nem bíró kövekkel lépcsőzetesen kirakatta, és fasorok ültetéséről gondoskodva; a kopár, rideg, rendetlen temető valahára rendezbe lesz hozva. A temető egyszersmind parcellázva lesz s így jövőre nem fog megtörténni a sírhelyek tetszés-szerinti ásása, mely annyi bajt okoz a rendezésnek. A sírhelyekért 1—5 ft díj szedetik, de lesz külön ingyenes hely a szegények részére is. Ugyanezen elv szerint kell a szintén igen szép helyen fekvő rom. kath. temetőt is rendezni, leghelyesebb lenne pedig a már pár százados temetők helyett új, rendes köztemetőt létesíteni, mert városunk így is körül van véve az ev. ref. r. kath., gör. kath. és izraelita temetőktől s bárhol ássanak, mindenütt felbukkan egy egy régi temető, vagy sírbolt és sír helye.

— **Színészet.** Ifj. Dumas Sándor híres darabjai, meg a tiszteletes urak komikus historiói kerültek a heti

műsorra. Ez utóbbikkal röviden végezhetünk, megemlítve, hogy a „Sátán leánya” nem nagyon kiváló vigjátékot választotta Bánfalvi jutalomjátékául, melyben Berzsenyi Margit sikerülten játszotta a címszerepet. — A hét legérdekesebb estéje „Clemenceau” volt. Tele színház élvezte és tapsolta Bokodnyé jeles alakításait, mely egyes jelenetekben valóban művészt nyújtott. Jutalomjátéka a „kaméliás hölgy” volt, mely méltó párja volt „Clemenceau”-nak. El kell ismerni, hogy a mi kis színpadunkon rég nem lépett fel Bokodinéhoz hasonló tehetség, s mi csak azt sajnáljuk, hogy a társulat nem rendelkezik oly színésznővel, ki őt a kisebb, játékköréhez nem tartozó szerepekben, melyekben a közönség természetesen szívesen látja, felválthatná. Aránylag gyöngye organumának talán több pihenésre volna szüksége s a tulságos erőltetésnek kárát vallhatja ő is, a vidéki színészet is. Bokody, Hidvégi és Berzsenyi Margit elismerésre méltó sikerrel játszottak.

A jövő heti műsor a következő: vasárnap, május 3. bérlet 5 sz. „Asszonyok bűne.” Énekes népszámű, előszőr. Hétfőn zónaelőadás: „Lumpácius vagabundus.” Nagy bohózat. Kedden bérlet 6. sz. „A képzelt beteg. Vigjáték. Szerdán Hidvégi Ernő jutalomjátéka: „Thurán Anna”. Csütörtökön bérlet 7. sz. „Nagyapó és a vig medikáns.” Énekes népszámű. Szombaton Berzsenyi Margit jutalomjátéka: „A nagymama.” Csiky G. legújabb vigjátéka.

— **Keresztes ünnepe.** Szép és lélekiemelő ünnepe folyt le szombaton a főiskola dísztermében. Néhai Keresztes József th. prof. emlékéit utították fel hálás tanítványai. Tóthfalusi J. érzéssel előadott imája után Trozner Lajos IV. th. emlékezett meg a nagy tudományu s tanítványai által rajongásig szeretett tanárról. Majd Molnár Lőrincz ismertette Keresztes J. hátra-hagyott, örökbeesű munkáit. A hallgatóság, mely csupán a th. professorokból és az akad. hallgatóiból állott, meghatóttan távozott.

— **Tiszteletteljes kérelem a „KÖZÉRDEK” t. olvasó közönségéhez.** Több felől vett felhívás folyt elhatároztam, hogy „Emlékezős N.-E nyed” fuztatására 1849. jan. 8. czím alatt a N.-E nyeden megjelenő „Közérdek” tárcájában közölt történelmi dolgozatomat, a szükségesnek mutatkozó átdolgozás után külön lenyomatban közre bocsátom. — Miután ezen bonyolult drámai esemény részletes magírásához szükségeltető adatokat, levéltárainknak felette hiányos voltak miatt nagy fáradsággal szedtem immenem-amonnan össze s némelyekhez ez ideig, lejobb igyekeztem dacára sem juthattam hozzá, miután lehetőleg teljes s mindenekfelett hiteles dolgozattal ohajtanék szolgálni, miután e lap olvasói között lehetnek, kik a szóbanforgó dolgozathoz becses kiegészítő, esetleg helyreigazító adatok birtokában vannak, — ezen indító okok alapján tisztelettel kérem fel a „Közérdek” t. olvasói közül mindazokat, kik ilyen adatok felett rendelkeznek, szíveskedjenek azokat eredetiben, vagy hiteles másolatban, avagy élő szóval, folyó május hó 15-ig hozzámnak (Nagyenyed, Vár) juttatni. Szilágyi Farkas.

— **Az adózó közönség figyelmébe.** Nagyenyed város adóhivatala egyik hirdetményében közhírré teszi azt hogy a f. évről megállapított IV. oszt. kereseti, valamint a tőke, kamat és járadékadó kivétési lajstromok a városi adóhivatalnál 1891. április 29-től május 7-ig, 8 napi közszemlére kívánunk téve. Felhivatnak tehát az érdekeltek, hogy azokat nézzék meg, és a netáni fellebbezéseiket 15 nap alatt annyival is inkább adják be, mert az azon túlérkező folyamodványok tekintetbe nem fognak vétetni. Továbbá felhívjuk az adózó közönség figyelmét azon tényre hogy a f. évi II. évnegyedi adók már esedékessé váltak, tehát e hó 15-ig annyival is inkább befizetendő, mivel az, azontúl — a késedelmi kamatokkal együtt, — végrehajtás utján fog felvétetni. — Figyelembe vétel végett értesítjük lapunk olvasóit, hogy az 1890-ik évi első törvényozikk értelmében, a megyei nagyságos alispán ur által készítettett „Utadó kivétési lajstrom,” — Nagyenyed városát illetőleg, — a városi adóhivatalnál e hó hó 4-től 19-ig, 15 napi közszemlére ki vannak téve, mely i ő alatt azok megtekinthetők, és a netaláni fellebbezések beadhatók, mert az azon túl érkező fellebbezések tekintetbe nem fognak vétetni.

— **A n.-enyedi rom. kath. templom harangjai javára** kegyesen adakoztak. Székely Ferencz 3 ft, Palezer Ernő k. r. házifőnök (Nagy Károly) 1 ft, Stiller Sándorné 50 kr, Hahn Jánosné 50 kr, Timár Péter s. lelkész 50 kr, Tóth Ferenc 10 kr, Braunász Pálné 40 kr, Kutassy Pál 30 kr, Pósz Vendelné 50 kr, Liebhauser János 50 kr, Serly Jánosné 40 kr, Serly Mártonné 20 kr, Serly Mihályné 20 kr, Pucser Györgyné 10 kr, Bokor Lászlóné 15 kr, Serly Józsefné 20 kr, Toth József 20 kr, Dietsch Georgina 20 kr, Huck Róza 10 kr, özv. Schusster Jánosné 40 kr, Gindele Mária 30 kr, Gindele Ignác 20 kr, Griszhaber Mariska 10 kr, Vachter János 10 kr, Lochmaier Teréz 20 kr, Vachter Emi 10 kr, Fábry Endréné 20 kr, Roue Józsefné 10 kr, ifj. Krámer József 20 kr, özv. Ackermanné 20 kr, özv. Serly Lajosné 20 kr, Adler Sebestyén 10 kr, Leitner Veronka 10 kr, Fleisz János 28 kr, Szabó

Lajos 10 kr, Hébb György 10 kr, Venczel József 10 kr, özv. Széchenyi Antalné 15 kr, (Folyt. köv.)

— **A Salvator gyógyszerár pipere készítményeiről** szóló hirdetményt azon megjegyzéssel ajánljuk figyelembe, miszerint ezen cikkekéről szóló füzetke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

CSARNOK.

A dobrudzsai tatárokról.

— Részlet utijegyzeteimből. —
Csafádi élet.

A tatár leány gyermek korát a 8—10-ik évén tul befejezte. Ezen időszakig az iskolába jár a hodzsához, hogy a Korán-t tanulja olvasni. Ha 10 éves lesz, arczát elfedi és egy felnőtt nő szokása szerint viselkedik. Fink közé vegyülve még játszaná sum szabad. Még mint kis gyermek haját, körmeit, és kezét egy „kánah” nevű festéssel (sárcányvér) vörösré, szemöldökeit pedig „názi kobák” nevű korommal feketére festik. E festésnek az a mythologiai magyarázata, hogy az így bemázolt gyermek vagy nő halálakor biztosan a menybe jut s ott annyiszor 5 évet él, a hány napos volt halála napján; így például egy napos kánah-val bekenet gyermek 5 évi édeni, tulvilági boldogságot élvez.

E sajátos testfestést az év minden napján gyakorolják, de leginkább tavasszal a Bajram (husvétüi ünnep májusban) előtt. A férjhez menő leány kezét, lábát megmossa e vörös festékben. A felnőtt nők kezeit változó elrendezéssel festik. A leány gyermek az anya hármében és felügyelete alatt növekedik. Általában véve a Kabail tatárokat kivéve, — kik nagyon fanatikusak — a leánygyermek nevelése sokkal szabadabb szellemben történik, mint a törököknél. Ha a leány eléri a 16—17-ik életévét, akkor a keleti szokás szerint, férjhez mehet.

A fiugyermek szabadon növekedik; 6—14 éves koráig jár a hodzsához tanulni szabad idejében, főleg tálen; egyébként igen tevékeny részt vesznek a nyáj őrzésénél. 16—18 éves korában már igényt tarthat a nőtülésre. Igen érdekes szokás a tatároknál az estei udvarlás. A tatár ifju gyöngéden megkopogtatja kedvese kunyhójának ablakát; a leány kinéz, és ha az ideálját ismeri fel az estei látogatóban, int, hogy bejöhet. A leány szülői, ha nyükre van a hizasság, helyben hagyják az udvarlást a szerelmes pár magára marad és cseveg a boldog jövőről, melyet majd el fognak érni. Az ily udvarlás mindig házassággal szokott végződni és az ifju választottját, már az első találka után jegyesének tekintik, miután egymásnak szerelmet vallottak.

E szokás őt tatár eredetű, de már a törököknél a legnagyobb bűn volna az ilyen fajta randevous.

Az eljegyzés és menyegző.

A tatár ifju, mint láttuk, szerelemből házasodik, de azért, mint igaz muzulmán, a nagy próféta előírás szerint kell eljárnia és készpénzen kell neki párját apjától megvennie.

Az ifju valamely idős nő-rokonát kéri fel ezen ember alku végrehajtására. El is megy a vén ránczos képi matróna a leány apjához és formasierinti páthoszzal előadja fiatal rokona óhaját. „Ide adod leányodat rokonomnak feleségül?” Az apa feleli: „adom.”

Ez után jön a java, t. i. az alkuvási tárgyalások. Valóságos áru itt a leány; az apa nagy árt követel, mert leánya ilyen, meg olyan előnyvel bír. A kéréstől meg olesón kéri, mert ez az igazi dolog, hogy minél olesóbban vásároljon. Hosszas, unalmas vita után, melyet lekuporodva — fekete kávé vagy teát szüresölgetve folytatnak — megegyeznek egy bizonyos árban, melyet a menyegző napján a vőlegény köteles az apának kézbesíteni. Ez a vagyoni állás szerint 20—200 frank értékű is lehet.

Ezenkívül még egy más biztosítási összeget is kell a vőlegénynek letennie, mely azon elváási esetben, ha a férj szolgáltatja rá az okot, oda vész. Epen ezért e biztosíték a leány kezébe teendő le. Mihelyt a megegyezés létrejött, a menyegző napja ki lesz tűzve és kihirdetve; a környék minden falujába gyalogpostán kis írott czédulákat küldenek szét, melyen a czimzettet és az azon felémított családokat az esküvőre meghívják.

A menyegző napja rendszeren vasárnap vagy csütörtökön kezdődik és a vőlegény vagyoni állása szerint 4, sőt 10 napig is eltart.

A vendégek egymás után érkeznek a kitűzött napon, s hol a fiu, hol a leány apjához szállanak. Az esküvő előtti napon a menyasszony „kánah” festéssel kezét, lábát megmossa. A midőn az ünnepele kezdődik, a fiu leteszi a kialakodott pénzt a leány apjának és így a leány „hivatalosan” az övé lett, ki felett tetszése szerint rendelkezik. Valami különös szertartás nem igen történik, ha van, akkor is egyszerű áldásos imák és a „korán” alkalmas szakaszainak olvasásából áll.

A tulajdonképeni menyegző nem is egyéb lakománál, mely alatt a zene (többnyire gitár, csengős dob és csimbolya) folyton játszik.

A gazdag tatárok teméntelen sok embert hívnak meg, kiket több napon át vendégelnek meg. Tavaly volt egy ilyen „lukullusi“ lakoma, melyre nem kevesebb, mint 2500-an jelentek meg. Érdekes a fogyasztási lajstrom mely a hitelességhez közel jár. Elfogyott: 5 drb ökör, 600 drb csirke, mintegy 200 drb egyéb majorság, 100 kgr. rizs, 150 kgr. szinméz, 30 kgr. kávé, 10 kgr. tea, 150 kgr. cukor stb. 10 nap alatt. Különböző egy ily lakoma nagy ritkaságok közé tartozik.

Különböző versenyeket is rendeznek a vendégek mulattatására. Lófuttatás és küzdő versenyek a legszokottabbak. Az utóbbi nyilvánosan és oly módon történik, hogy a küzdők (Pehlivan) meztelen testüket egészen bekenik olajjal és úgy küzdenek.

Némileg visszatetsző, de rendkívül érdekes látvány látni két olajos testű, herkulusi athlétát, kik egymást földhöz vágni igyekeznek. E nehéz birkozást a szabadban, óriás néptömeg láttára rendezik. A jámbor sportmannok mintájára — a nézők fogadnak ez, vagy ama hős győzelmére. E török eredetű látvány, melyet páratlan figyelemmel és érdeklődéssel néznek végig, gyakran 6—8 óráig keresztül tart, miközben gondoskodva van az athléták folytonos olajozásáról. Gyakran veszélyes, kínos pillanatok is vannak, a küzdők oly sajátságosan összefonódnak, hogy könnyen megfuladna valamelyik, ha az e célra ki-nevezett bíróság közbe nem lép. A kisebb győzelmeket kiáltással dicsérik meg. A győzöt szünni nem akaró taps és lármával tüntetik ki, kit teljes tisztelettel szállására kísérnek. E birkozó versenyek gyakran több napokig tartanak.

Ha a lakodalmas népek virágos jó kedve támad, táncra is kerekedik. — Sajátságos tánc ez; egyszerre csak egy pár fiu vagy leány lejtü az ázsiai tatár nemzeti táncot, a többi meg nézi. Többnek nem szabad egyszerre táncolni. Ugy látszik e szokás még ázsiai, mert a törökök soha sem táncolnak. Ez a házasságok rendes ünnepele.

(Folyt. köv.)

NYILTÉR*)

A regále kötvények és az ezekre szóló járadék-szelvény birtokosainak becses figyelmébe ajánlom, hogy nevezett kötvényeket és járadék-szelvényeket a napi árfolyam szerint a legmagasabb árban fizetem.

A járadék-szelvényeknek kötvényekre leendő átváltoztatását gyorsan és minden külön jutalék felszámítása nélkül eszközölöm.

A vidéken az érintkezés könnyebbítése céljából nevezett papírok megvásárlásával Nagyenyeden Winkler János, és Gyulafehérvárt Jakabfy Albert kereskedő urakat biztam meg nevenben.

7-8

Hutlesz Károly,
Kolozsvárt.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN
Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Fekete, fehér és színes selyemkelmék

métere 60 krtól 15 fnt 65 krig, egyszerű és mintázott. — Ca. 240 különféle fajta és 2000 különböző színű, méter vagy vég száma bérmentve küld. G. Henneberg es, és kir. udvari szállító Züricben, mintákat azonnal küld. „Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó.“

Szám 1032—1891. tkvi.

Arverési hirdetmény

Az abrudbányai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy Trifán Miklósnak ügyvéd Fülöp Sándor, Visa György és Bogdán Károly végrehajthatóknak Trifán György végrehajthatást szenvedő elleni 50 fnt tőke, 22 fnt 74 kr tőke, 97 fnt tőke és jár. behajtása végett, az abrudbányai kir. járásbíró területéhez tartozó Verespatak községi 271 sztkjv-ben foglalt következő ingatlanok az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-a és d. pontja értelmében egészben. Az 1. sorszám a. és az 538. hr. sz. ház becs. 660 fnt, b. 40 fnt. tartozékai Verespatak községben a község házanál megtartandó nyilvános bírói arverésen 1891. évi június hó 2-án délelőtt 10 órakor, becsőn alul is, a becsár 10%-ának a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adatni.

Vevő a vételárnak felét 15 nap alatt, másfelét az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt és ugyanazon naptól számított 6% kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 39425. sz. igazságügyminiszteri letéti szabályrendelet értelmében lefizetni.

E hirdetményvel kibocsátott arverési feltételek a hivatalos órák alatta ten tkvi hatóság és Verespatak község előjáróságánál tekinthetők meg.

Arbrudbánya, 1891. április 11.

László József, kir. aljárásbíró.

T. CZ.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a legujabb fogtechnikai eszközeimmel ellátva alább irt napokra Nagyenyed városban megérkeztem és a „KÉT HATYU“ számloda 7. számú szobájában vagyok megszállva.

Készítetek egyes, mint egész

LÉGNYOMATU FOGSOROKAT

kautschuk foglalásban és ezekhez a legjobb amerikai és angol gyártmányu műfogakat Ezenkívül törött műfogakat is javítok.

Továbbá ajánlom magamat mindennemű fogászati műveletekre, u. m. odvas fogak arannyal, platinnal, ezüsttel és más jónak bizonyult tömőanyagokkal betömésére, fogak tisztítására, (a természetes fehérség visszaadására) valamint odvas fogak fájdalma: „fogbéllob“ azonnali és biztos megszüntetésére, melyek a legnagyobb pontossággal teljesíttetnek.

Az idő rövidsége miatt esakis négy napig, azaz május hó 5-ikétől 8-ikáig fogok a fogászatból rendelni.

Készítményeim jósága és tartósságáról, valamint szakavatottságomról felelőséget vállalok és minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy becses pártfogását minden tekintetben kiérdemeljem.

TEJES TISZTELETTAL
KIOREÁN JÓZSEF

technikai fogművész.

Egyetlen egy kísérleten mindenki meggyőződhetik arról, hogy a

Zacherlin

VALÓBAN a LEGELŐNYÖSEBB ROVAR-IRTÓ SZER,

mivel — mit egyetlen szer sem — megrepő gyorsasággal és erővel „mindennemű“ rovar a legutolsóig megsemmisít.

A legjobb eljárás az üvegen megerősített „ZACHERLIN-SZÓRÓ“-val.

A ZACHERLIN-t nem szabad a közönséges féregporokkal összehasonlítani, mert a ZACHERLIN egy sajátságos különlegesség, mely soha sehol nem létezik, mint a ZACHERLIN J. nevével ellátott lepecsételt üvegekben.

Ha valaki tehát Zacherlin-t kér és oly port vesz el, mely papírba vagy dobozba van csomagolva, az mindenkor meg lesz csalva. — Valódi kapható:

NAGYENYEDEN:	BALÁZSFALVÁN:	GYULA-FEHÉRVÁROTT:
Winkler János urnál	Heizskovits Lipót urnál	Misselbacher J. B. urnál
Cirner J. József „	Sinberger Salamon	Jakabfy Albert
Bisztricsány L. „	Engelmann Armin	Mihellyes Zsigmond „
		Frölich Gy. Nagy József

Az arczbőr

észszerű ápolására, valamint minden szépséghiány, u. m. szeplő, májfoltok, pörseccsek, bőratka stb. eltávolítására nincsen jobb szer, mint

dr Spitzer arczkenőse a 35 kr mely dr Spitzer valódi Salvatorszappanjával a 50 kr, egyetemben csodákat művel; dr Spitzer mosdóvizét hozzá a 40 kr dr. Spitzer lyoni rizslisztje, a legtisztább és legártatlanabb arczpor, egy dobozzal 50 és 80 kr.

Készítményeim világhíre kezesek azok ártalmatlanságáért. Szállítja csupán a Salvator-gyógy-szertár Nasieban, Eszék mellett. Felvilágosítások a bőr, haj fogak stb. minden szépséghibájáról és érdekes röpirat: „Toilette-titkok“ ingyen és bérmentve. Ismétlődőknak különösen nagy engedmény. 1 frton alul semmi sem küldhető. 3 frton felül bérmentve. Csomagolás ingyen. Küldeményünk tartalma kívülről fel nem ismerhető.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden.